

AQLI ZAIF BOLA SHAXSINING RIVOJLANISHIDA OILANING TA'SIRI

Jalolova Yulduz

Jizzax davlat pedagogika universiteti tyutori

Eshonqulova Ruxshona

Jizzax davlat pedagogika universiteti 2-bosqich talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada aqli zaif bolaning shaxs sifatida rivojlanishida oilaning roli, uning ta'siri va ahamiyati haqida batafsil tahlil qilinadi. Aqli zaif bolalar uchun oilaning ijtimoiy, ma'naviy va psixologik qo'llab-quvvatlashi ularning rivojlanish jarayonida qanday omillar ta'sir ko'rsatishi o'rganiladi. Maqolada oila muhitining bolaning o'z-o'zini anglash, o'zini tutish, ta'lim olish va jamiyatga moslashishdagi roli, shuningdek oilaviy qo'llab-quvvatlash metodlari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar. Aqli zaiflik, shaxs rivojlanishi, oila, ta'lim, psixologik qo'llab-quvvatlash, ijtimoiy moslashuv.

Kirish

Bugungi kunda aqli zaiflik tushunchasi keng qamrovli va murakkab ijtimoiy-sog'lomlik muammosi sifatida qaraladi. Aqli zaif bolaning shaxs sifatida to'laqonli rivojlanishi uning atrofidagi muhit, ayniqsa oila muhitiga bog'liqdir. Oila bolaning birinchi ta'lim muassasasi, uning tarbiyasi, psixologik barqarorligi va ijtimoiy qobiliyatlarining shakllanishida asosiy omil hisoblanadi. Shu bois, aqli zaif bolalar uchun oilaning ko'rsatayotgan yordami, ularga munosabat, o'rnak bo'lish va psixologik barqarorlikni ta'minlash kabi vazifalar bolaning kelajakdagi hayotiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

Ushbu maqolada oilaning aqli zaif bolaning shaxs sifatida rivojlanishidagi o'rni, uning ijtimoiy va psixologik salohiyatga ta'siri hamda oilaviy muhitni yaxshilash yo'llari tahlil qilinadi.

Asosiy qism

Aqli zaiflik – bu intellektual va mehnat faoliyatini amalga oshirishda davomiy qiyinchiliklarni o'z ichiga olgan holatdir. Aqli zaif bolalar uchun o'zini tutishdagi qiyinchiliklar, o'rganishdagi sekinliklar va ijtimoiy ko'nikmalardagi kamchiliklar xosdir. Bu bolalarning o'zlariga bo'lgan ishonchi va ijtimoiy faoliyatga qo'shilishdagi imkoniyatlarini cheklaydi. Oilaning aqli zaif bolaning rivojlanishidagi roli juda katta. Oila – bolaning asosiy ta'lim va tarbiya muhitidir. Aqli zaif bolalar uchun oila muhitining qulayligi va do'stona munosabati ularning ijtimoiy va psixologik rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Oila a'zolari bolaning o'zini qabul qilishi, o'zini anglashi va o'z qobiliyatlarini rivojlantirishida psixologik asos yaratadi. Oila bolani jamiyatga tayyorlaydigan asosiy ijtimoiy institut bo'lib, unda bolaning boshqalar bilan munosabat qurishi shakllanadi.

Oilada bola birinchi bilimlarni, hayot qoidalarini o'rganadi. Aqli zaif bolalarda oilaning sabr-toqatli, izchil tarbiyasi ularning o'rganish jarayonini sezilarli darajada yaxshilaydi. Oila

bolaning o'zini qadrlashi, hayotga ijobiy qarashini rivojlantirishda muhim manba bo'lib xizmat qiladi. Oila muhitining ijobiy yoki salbiy ta'siri bolaning shaxsiyati va rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Oilaning bola bilan muloqoti, ularni qo'llab-quvvatlashi va to'g'ri tarbiyalashi bolaning shaxs sifatida shakllanishiga ta'sir qiladi. Stress, ziddiyatlar, e'tiborsizlik va noto'g'ri tarbiya usullari aqli zaif bolaning o'ziga bo'lgan ishonchini kamaytiradi. Oila tashqarisida ham ijtimoiy xizmatlar, maktab va maxsus markazlarning oilaga ko'rsatgan yordami muhim hisoblanadi. Aqli zaif bolalarga oilaviy qo'llab-quvvatlash juda muhim hisoblanadi. Chunki, bolaga doimiy e'tibor berish, uning xatolarini tushunish va qo'llab-quvvatlash, oila a'zolari maxsus metodlar bilan bolani rivojlantirishga qaratilgan yondashuvlarni qo'llashi, bolani turli ijtimoiy vaziyatlarga qo'shish, jamoa ichida ishtirok etishini ta'minlash va albatta zarur hollarda oilaviy psixologlar yoki mutaxassislardan yordam olishi kerak hisoblanadi.

Xulosa

Aqli zaif bolaning shaxs sifatida rivojlanishi ko'p jihatdan oilaning qo'llab-quvvatlashi, mehribonligi va to'g'ri tarbiyasiga bog'liq. Oila bola uchun eng muhim ta'lim va tarbiya muhitidir, shuning uchun aqli zaif bolalar uchun oilaning ijobiy muhit yaratishi, psixologik va ijtimoiy qo'llab-quvvatlashni ta'minlashi muhimdir. Shu yo'l bilan bola o'zining ijtimoiy va shaxsiy salohiyatini oshirib, jamiyatda to'laqonli a'zo bo'lish imkoniyatiga ega bo'ladi.

O'zbek jamiyatida ham oilalarga qo'shimcha bilim va yordam ko'rsatish orqali aqli zaif bolalarning hayot sifatini yaxshilash, ularni jamiyatga integratsiyalash jarayoni samarali bo'ladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Abdullaeva, G. Aqli zaif bolalar psixologiyasi va tarbiyasi.
2. Rasulov, T. Oila va bola rivojlanishi: nazariya va amaliyot.
3. Karimova, N. Aqli zaif bolalarning ijtimoiy moslashuvi. Pedagogika va psixologiya,
4. Ergasheva, M. Aqli zaif bolalarning shaxs sifatida rivojlanishida oilaning roli. Psixologiya va pedagogika jurnali